

Vasi Szemle. A Vas Megyei Közgyűlés Tudományos és Kulturális folyóirata. Szerk.: *Gyurács Ferenc*. Kiadja: Vas Megyei Közgyűlés. Szombathely. 2009. 2. 133–256. old. – A tartalomról: *Csapó Tamás*: A magyar közép- és nagyvárosok belső szerkezete Szombathely példáján; *Szende Ákos*: A fekete bárny is a nyájhoz tartozik? [Adatok Farkas Dénes szombathelyi püspöki helynök (1951–1956) pályafutásához]; *Barkóczy László – Fülöp László*: Névhelyettesítés és fatikus nyelvi elemek a XVI. századi írásos kommunikációban (levelekben); *Gecse Veronika*: Demográfiai adatok a Vas megyei és szombathelyi zsidóságról (1920–1944); *Kovács J. Attila*: A cse-refa és a székelység; *Ráday-Pesthy Pál Frigyes*: A Szelestei Arborétum és egyik ritkasága: a galambfa (*Davidia involucrata*); *Horváth Sándor*: Feliratok, datálások a vasi népi kultúrában I. Az építmények feliratai, datálásai (Vasi Népművészeti Tár, VIII.); *Dénes József*: Avar táborok a Kárpát-medencében?; *Salamon Nándor*: Kisvárosi honismeret (Jókai Füzetek, Pápa: húsz év, hatvan kötet).

Városunk. Budapesti Honismereti Társaság Híradója. Fel. szerk.: *Gábrriel Tibor*. Bp. 2009. 2. sz. 16 old. – A tartalomról: *Vizy László*: Százéves a Széchenyi Gyógyfürdő; g. 1.: Kiállítás a tavaszi hadjáratról; *Szöllősy*: Város és polgárok Magyarországon – Bácskai Vera életműve; *Berner Csaba*: Fedák Sári emlékkiállítás Pestszentlőrinc; *TÁPÉ*: Pándy Árpádra emlékezve; *Vörös Emese*: Zugló egykor és ma – Zuglói Helytörténeti Műhely; *Tóth József*: Reszelőgyár – Szoborcsoport – Román megszállás (A Budapesti Históriaik előadójestje a fő-

városi levéltárban; Felolvasó ülés a Nemzeti Múzeumban; *Róbert Péter*: A pesti kabaré 100 éve; *Szelepcsényi Sándor*: Rákoskert 75 éves jubileuma.

Vásárok világa III. *Honismereti Egyesület* Könyvtára 4. Szerk.: *Nagy Janka Teodóra–Szabó Géza*. Kiadja a Tolna Megyei Egyed Antal Egyesület és a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza. Szekszárd 2008. 160 old.

Veres László: Bodrogközi kastélymúzeum. *Múzeumi Mozaik*. Szerk.: *Viga Gyula*. B-A-Z Megyei Múzeumi Igazgatóság. Miskolc 2007. 20 old.

Viga Gyula: A bodrogközi kultúra és társadalom változása a XIX–XX. szd-ban. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Néprajz-Kulturális Antropológiai Tanszék. 2008. 266 old.

Vizkelety András: Múltidőben. Győr–Tata 1931–1949: visszaemlékezés. *Argumentum*. Bp. 2008. 210 old.

Wolf Mária: A borsodi földvár: egy államalapítás kori megyeszékhelyünk. *Edelényi füzetek* 38. Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum. Edelény 2008. 77 old.

A Zempléni-hegység földrajzi lexikona. Szerk.: *dr. Frisnyák Sándor–dr. Gál András–dr. Horváth Gergely*. Kiadja a Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete és a szerencsi Bocskai István Gimnázium. Nyíregyháza – Szerencs 2009. 429 old. És 32 krp.

Zsámboki László: Jászfényszaru diáksportjának története. Fényszaruiak Baráti Egyesülete. 2008.

HÍREK

Hódok Magyarországon

2009 tavaszán is újabb 14 hódot telepítettek a Tisza árterébe Tiszatarján közelében, ezzel befejeződött a 12 éves visszatelepítési program. A XIX. század közepére kiirtották a hódokat Magyarországon, ám most már csaknem 500 példányuk él az ország különböző területein – derül ki a WWF Magyarországi közleményéből.

1996-ban Európa egyik legnagyobb ártéri erdőségében, a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartozó Gemencen indította el a WWF Magyarországi hód-visszatelepítési programot, amelynek célja az volt, hogy Európa legnagyobb testű rágcslója ismét megtelepedjen Magyarországon. 1996 és 1998 között az ottani holtág-rendszerbe, majd a Hanságba kerültek Németországból származó hódok. Ezután a Tiszára esett a választás, ahol az elmúlt években minden természetvédelmi oltalom alatt álló folyószakasz sorra került. A WWF eddig összesen 221 egyedet telepített vissza, amelyek mind vadon élő és csapdával befogott példányok voltak. Időközben a spontán bevándorlás is megkezdődött a Szigetközben, a Rába mentén, és már Zala megyében is felbukkantak a határ túoldaláról származó hódcsaládok.

Az eurázsiai hódokról, Európa legnagyobb testű rágcslójáról korábban azt hitték, hogy vízi életmódja miatt a halhoz hasonlónak válik, ezért húsát bőjt idején is fogyasztották. Vízálló prémje nagyon kelendő volt, csizmát és kucsmát készítettek belőle. Olyan eredményesen vadászták őket, hogy a XIX. század közepére a hódokat kiirtották Magyarországon. A becslések alapján jelenleg több mint 500 példány él az országban, a legtöbb család a Szigetközben és a Hanságban fordul elő. (FH)

SINKA ISTVÁN

Anyám balladát táncol

Egyszer volt szép az anyám tánca,
mikor kendőjét gyepre hányta,
a Korhány vizénél, Pusztapándon,
s bokázó lába pásztortűznél,
öles apám örömére
szállt, mint illat a virágon.

De gyönyörű lábán víg figurát
eredő táncába ő se vitt,
csak mutatta ringó mozdúlattal
halálba járó őseit.

Mert ugyanaz sírt fel a flótán,
hogy meghaltak azok ima nélkül,
nagy szakállal, akasztófán.

S hajnaltájon, lengő szélben,
hogy fény nyíllott két nyárszemében,
elébe raktak tíz szál gyertyát,
hat másikat meg karikába.

Közöttük anyám ott sugárzott,
s kis csizmája lángot vert át.

Az ősi ritmust pásztorok fütyölték ...
Kettő-kettő felállott szélről,
jelezve, hogy a csúfolt ősz
szép feje most halálba révül.

S a holtak szemét, ahogy lezárták:
ezt a sirató, örök búcsút
a nyárfák alatt már öten járták.

Akkor meg, mikor sírt nyitnak,
közéjük lendült hatodiknak
apám is, kinek lépteit
úgy mérte az öt táncoló,
mint ki utolsó fordulattal
az egész műbe értelmet vitt ...
Mikor a gyertyák porig égtek,
még anyám eljárta a végét:
egy szál virág körül koszorút táncolt ...
A juhászok meg már csak nézték,
hogy az égen hold ballag át
s csudálja nagy, fehér szemmel
anyám lábán a balladát.

Képek a *Gyula régen és ma* című könyvből (lásd 90. oldal)

Turmayer Sándor: Bárdos-részlet

Csallóközi Farkas Lőrinc: A régi iskola a Harruckern tér mögött, 1928